

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 100/2021-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/131/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/131/2014 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 100/2021 zo 4. februára 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 21. septembra 2020, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu. Sťažovateľ navrhuje prikázať konať bez zbytočných prietahov, priznať primerané finančné zadosťučinenie 6 200 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v napadnutom konaní viedol spor o ochranu osobnosti proti žalovanému [REDACTED] (bývalý sudca okresného súdu). Okresný súd žalobu zamietol (č. k. 4C/131/2014 z 11. septembra 2018) a o odvolaní sťažovateľa

rozhodol Krajský súd v Bratislave zrušujúcim rozhodnutím (č. k. 5Co/283/2018 z 30. novembra 2018). Konanie bolo uznesením z 29. septembra 2020 právoplatným 23. októbra 2020 zastavené pre späťvzatie žaloby sťažovateľa.

3. Sťažovateľ uviedol, že postup okresného súdu bol neefektívny a diskriminačný, súd od 11. júla 2014 viac ako 6 rokov a 2 mesiace nekonal. Termín pojednávania bol nariadený až po viac ako 3 rokoch a 2 mesiacoch od podania žaloby, pričom on samotný neprispel k neefektívnemu, nekoncentrovanému a tendenčnému konaniu. Podľa názoru sťažovateľa na neprimeranej dĺžke konania a stavu právnej neistoty má podiel aj postupné pridelenie veci až trom sudkyniam, naposledy [REDAKOVANÉ].

4. Okresný súd k sťažnosti uviedol, že eviduje 110 súdnych konaní sťažovateľa, v ktorých vystupuje ako žalobca. Okresný súd uviedol, že v predmetnej veci priebežne konal, čo dokazujú aj nariadené termíny pojednávania. Termíny pojednávania 28. septembra 2018 a 18. februára 2020 boli zrušené alebo odročené na žiadosť sťažovateľa. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 395/2018 zo 14. novembra 2018 odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto veci ako zjavne neopodstatnenú.

5. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že sa v celom rozsahu pridrižiava svojich tvrdení uvedených v ústavnej sťažnosti, ktorej žiada vyhovieť v celom rozsahu.

II.

6. Podstatou základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane konštatuje, že v práve garantovanom čl. 48 ods. 2 ústavy a v práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemožno vidieť zásadnú odlišnosť, a teda skúmanie ich porušenia je možné realizovať paralelne (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

7. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom konania je ochrana osobnosti. Ústavný súd je toho názoru, že túto vec nemožno považovať za skutkovo a právne zložitú, preto dĺžka konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

8. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa. Z vyjadrenia okresného súdu, chronologického prehľadu jednotlivých úkonov súdu a predloženého súdneho spisu vyplýva, že sa sťažovateľ svojím konaním taktiež pričínil o zbytočné prietahy v konaní. Konkrétne odročením termínov pojednávania 28. septembra 2018 a 18. februára 2020. Z chronológie úkonov vyplýva, že na pojednávani 29. septembra 2020 vzal sťažovateľ žalobu späť a okresný súd uznesením konanie zastavil (č. k. 4C/131/2014 z 29. septembra 2020), čo sťažovateľ vo svojej replike nepopiera.

9. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu konania. Ústavný súd už v uznesení č. k. I. ÚS 395/2018

zo 14. novembra 2018 konštatoval nečinnosť okresného súdu v období od augusta 2016 do augusta 2017. Na ťarchu okresného súdu je potrebné pripísať aj opakovanú zmenu zákonných sudkýň (roky 2016, 2017 a 2018). Na dĺžku konania mala vplyv aj skutočnosť neidentifikácie žalovaného bývalého sudcu Okresného súdu Bratislava I, ktorý je v súčasnej dobe na dôchodku. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vykonať dokazovanie s cieľom zistenia chýbajúcich údajov (dátum narodenia, adresa trvalého pobytu). Je potrebné konštatovať, že neefektívny postup okresného súdu v trvaní 6 rokov a 2 mesiace dosiahol takú intenzitu, ktorej je potrebné pripísať ústavný rozmer a prijať záver o porušení označených práv.

10. Okolnosti, ktoré okresný súd ospravedlňuje personálnym obsadeným súdu, opodstatňujú záver, že uplatnené práva sťažovateľa týkajúce sa včasnej súdnej ochrany porušené boli. Systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezavávajú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Ako už ústavný súd uviedol, účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ocitol.

III.

11. Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľa, kvalifikoval nesústreďený postup okresného súdu ako relevantné prietahy v konaní a deklaroval porušenie uplatnených práv. Z chronológie úkonov vyplýva, že okresný súd konanie zastavil, a preto uloženie príkazu konať je neopodstatnené.

12. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia (6 200 eur), ktorého cieľom je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). S ohľadom predovšetkým na nezáujem sťažovateľa viesť ďalej spor a jeho späťvzatie žaloby 8 dní po podaní ústavnej sťažnosti (21. septembra 2020) bolo podľa ústavného súdu spravodlivé uzavrieť vec satisfakciou v podobe deklarovania porušenia označených práv bez nutnosti aktivovania vyššieho stupňa satisfakcie. Ústavný súd vychádzal zo zmyslu konania o ústavnej sťažnosti (bod 6 odôvodnenia) a prihliadol na fakt, že aj samotná deklarácia porušenia základných práv implicitne zahrňujú v sebe satisfakčný prvok, čo v okolnostiach veci ústavný súd považuje za postačujúce. Vo zvyšnej časti preto ústavnej sťažnosti vrátane trov s ňou spojených nevyhovelo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2021

Robert Šorl
predseda senátu